

עירובין מד

מעשה בעניין תחום שבת: נחמיה בריה דרב חנילאי משכתייה שמעתא ונפק חוץ לתחום. אמר ליה רב חסדא לרב נחמן: נחמיה תלמידך שרוי בצער.

אמר לו: עשה לו מחיצה של בני אדם ויכנס.

שאלה על ספינקו של רב חסדא: יתיב רב נחמן בר יצחק אחוריה דרבא, ויתיב רבא קמיה דרב נחמן. אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרבא: מאי קא מיבעיא ליה לרב חסדא?

- אילימא בדמלו גברי עסקינן, וקא מבעיא ליה: הלכתא כרבן גמליאל, או אין הלכה כרבן גמליאל?
- או דילמא: בדלא מלו גברי עסקינן, וקא מבעיא ליה: הלכה כרבי אליעזר או אין הלכה כרבי אליעזר?

תשובה: פשיטא, בדלא מלו גברי עסקינן. דאי סלקא דעתך בדמלו גברי עסקינן - מאי תיבעי ליה? האמר רב: הלכה כרבן גמליאל בדיר וסהר וספינה! אלא ודאי: בדלא מלו גברי עסקינן, ודרבי אליעזר קמיבעיא ליה.

חיזוק לתשובה: דיקא נמי, דקאמר ליה **יכנס**. מאי **יכנס**, לאו בלא מחיצה?

קושי על פסיקת רב נחמן: איתיביה רב נחמן בר יצחק לרבא: **נפל דופנה - לא יעמיד בה אדם בהמה וכלים, ולא יזקוף את המטה לפרוס עליה סדין - לפי שאין עושין אהל עראי בתחילה ביום טוב, ואין צריך לומר בשבת.**

תירוץ: אמר ליה: את אמרת לי מהא, ואנא אמינא לך מהא: **עושה אדם את חבירו דופן כדי שיאכל וישתה וישן, ויזקוף את המטה, ויפרוס עליה סדין כדי שלא תפול חמה על המת ועל האוכלין.**

קושי: קשיין אהדדי!

סתירה	נפל דופנה - לא יעמיד בה אדם בהמה וכלים, ולא יזקוף את המטה לפרוס עליה סדין - לפי שאין עושין אהל עראי בתחילה ביום טוב, ואין צריך לומר בשבת.	עושה אדם את חבירו דופן כדי שיאכל וישתה וישן, ויזקוף את המטה, ויפרוס עליה סדין כדי שלא תפול חמה על המת ועל האוכלין.
תירוץ 1	רבי אליעזר פקק החלון, רבי אליעזר אומר: בזמן שקשור ותלוי - פוקקין בו, ואם לאו - אין פוקקין בו	רבנן וחכמים אומרים: בין כך ובין כך פוקקין בו.
דחייה		והא איתמר עלה, אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: הכל מודים שאין עושין אהל עראי בתחילה ביום טוב, ואין צריך לומר בשבת. לא נחלקו אלא להוסיף, שרבי אליעזר אומר: אין מוסיפין ביום טוב, ואין צריך לומר בשבת. וחכמים אומרים: מוסיפין בשבת, ואין צריך לומר ביום טוב!
תירוץ 2	כרבי יהודה ורבי יהודה מכשיר ורבי יהודה דקא מכשיר התם - אלמא: מחיצה היא: הכא אסר	כרבי מאיר עשאה לבהמה דופן לסוכה - רבי מאיר פוסל רבי מאיר דקא פסיל התם - אלמא: לא מחיצה היא, הכא שרי - דלאו מידי קא עביד
קושי		ותיסברא? אימר דשמעת ליה לרבי מאיר בהמה, אדם וכלים מי שמעת ליה? ותו, רבי מאיר אליבא דמאן? אי אליבא דרבי אליעזר - להוסיף נמי אסר! - אלא אליבא דרבנן - אימר דאמרי רבנן להוסיף, לכתחילה מי אמור?
תירוץ 3	בדופן שלשית חיזוק: דיקא נמי, דקתני נפל דופנה, שמע מינה	בדופן רביעית
קושי		אלא אדם אדם קשיא!
תירוץ 4	לדעת	שלא מדעת

קושי ותירוץ   קושי: והא דרבי נחמיה בריה דרבי חנילאי לדעת הוה! תירוץ: שלא מדעת הוה. עוד קושי: רב חסדא מיהא לדעת הוה! תירוץ: רב חסדא שלא מן המנין הוה.

מעשה: הנהו בני גננא דאעילו מייא במחיצה של בני אדם, נגדינהו שמואל. אמר: אם אמרו שלא מדעת יאמרו לדעת?

עוד מעשה: הנהו זיקי דהוה שדיין בריסתקא דמחוזא, בהדי דאתא רבא מפירקיה אעלינהו ניהליה. לשבתא אחריתי בעי עיילינהו. - ואסר להו, דהוה ליה כלדעת, ואסור.
עוד מעשה: לוי אעילו ליה תיבנא, זעירי אספסתא, רב שימי בר חייא מיא.

משנה. **מי שיצא ברשות ואמרו לו כבר נעשה מעשה - יש לו אלפים אמה לכל רוח.**
אם היה בתוך התחום - כאילו לא יצא.
כל היוצאים להציל חזורין למקומן.

שאלה: מאי אם היה בתוך התחום כאילו לא יצא?

רבה	רב שימי בר חייא
הכי קאמר: אם היה בתוך תחום שלו - כאילו לא יצא מתוך ביתו דמי קושי: פשיטא! תירוץ: מהו דתימא: הואיל ועקר עקר, קא משמע לן.	הכי קאמר: אם היו תחומין שנתנו לו חכמים מובלעין בתוך התחום שלו - כאילו לא יצא מתחומו.
מר סבר: הבלעת תחומין לאו מילתא היא	מר סבר: הבלעת תחומין מילתא היא

קושי על רבה: אמר ליה אביי לרבה: ואת לא תסברא דהבלעת תחומין מילתא היא? ומה אילו שבת במערה, שבתוכה ארבעת אלפים ועל גגה פחות מארבעת אלפים אמה, לא נמצא מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה?
תירוץ: אמר ליה: ולא שני לך בין היכא דשבת באויר מחיצות מבעוד יום, להיכא דלא שבת באויר מחיצות מבעוד יום?

